

Vård- och omsorgsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till omsorgsnämnden

Datum:
2024-04-29

Diarienummer:
OSN-2024-00268

Handläggare:
Evelyn Widenfalk Ehlin, Marie Brinktell

Revidering av omsorgsnämndens riktlinje för föreningsbidrag 2024

Förslag till beslut

Omsorgsnämnden beslutar

1. **att** anta omsorgsnämndens riktlinjer för föreningsbidrag enligt ärendets bilaga, samt
2. **att** riktlinjen ersätter nämndens tidigare riktlinje för föreningsbidrag.

Ärendet

Omsorgsnämnden delar varje år ut bidrag till föreningar och verksamheter som bedriver kompletterande verksamhet inom nämndens verksamhetsområde.

I september 2023 fattade nämnden beslut om nya riktlinjer för föreningsbidrag. I samband med detta beslutades även att ytterligare revideringar behövdes göras.

I arbetet med att ta fram nya riktlinjer har förvaltningen samarbetat med Funktionsrätt Uppsala kommun, och de föreningar som erhöll bidrag för år 2024 har fått möjlighet att bidra med inspel på delar av förslagen.

Förändringar avseende bidragen inkluderar att grundbidraget blir ett fast belopp och att verksamhetsbidraget delas in i tre tydliga delar: intressepolitisk verksamhet, kunskapspridande verksamhet och aktivitetsverksamhet.

De nya riktlinjerna innehåller även förtydligande om nämndens bedömningskriterier och uppföljning relaterat till att förebygga välfärdsbrott.

Beredning

Ärendet har beretts av enheten för strategiskt stöd på vård- och omsorgsförvaltningen i samverkan med Funktionsrätt Uppsala kommun och de föreningar som erhöll föreningsstöd från nämnden för år 2024.

Föredragning

I september 2023 fattade nämnden beslut om att ytterligare revideringar av riktlinjerna för föreningsbidrag behövde göras. Revideringarna skulle genomföras i samråd med Funktionsrätt Uppsala kommun.

I arbetet med att ta fram nya riktlinjer har förvaltningen samarbetat med Funktionsrätt Uppsala kommun. De föreningar som erhöll bidrag för år 2024 har fått möjlighet att lämna synpunkter på delar av förslagen.

13 föreningar har lämnat synpunkter på förslagen. Flera av dem har uttryckt att de ställer sig positiva till de föreslagna ändringarna. Dessutom har det inkommit förslag på ytterligare förändringar, där vissa har beaktats medan andra inte har kunnat införas eftersom de endast tar hänsyn till enskilda förenings behov och inte tar helheten i beaktande. Nedan följer en sammanfattning av de förändringar som gjorts.

I riktlinjerna har det gjorts förtydliganden att aktiviteterna ska inkludera anhöriga, att verksamheten ska vara öppen för alla och bedrivs kontinuerligt under året, samt avgränsningar för vad föreningar inte kan få bidrag för. Redaktionella ändringar har även gjorts för att förenkla och göra innehållet mer lättläst.

Grundbidrag

Föreslås förändras till ett fast belopp om 5 000 kr för år 2025, och att grundbidraget inte längre ska beräknas utifrån antalet medlemmar. Föreningen ska ha minst 15 medlemmar som är boende inom Uppsala kommun för att kunna beviljas grundbidrag.

Tidigare baserades grundbidraget på två delar: ett fast belopp på 1 700 kr och ett belopp på 17 kr per medlem. Detta ledde till att föreningar med fler medlemmar fick högre bidrag medan de med färre medlemmar fick lägre bidrag, vilket resulterade i en orättvis fördelning.

Det nya förslaget med ett fast belopp möjliggör en mer rättvis fördelning av bidraget och ger nämnden en möjlighet att fördela mer medel till aktiviteter som den önskar premiera.

Detta förslag baseras på diskussioner som har förts inom nämnden för att säkerställa en mer jämlik fördelning av grundbidraget. En annan fördel med det nya förslaget är att föreningarna inte längre behöver redovisa exakt antal medlemmar för att beviljas bidrag. Förslaget på 5 000 kr utgår från medelvärdet för utbetalt grundbidrag för år 2024.

Under år 2024 fick den förening som erhöll högst grundbidrag 13 600 kr, medan den förening som fick minst erhöll 1 989 kr.

Verksamhetsbidraget

Verksamhetsbidraget har delats in i tre delar; intressepolitisk verksamhet, kunskapsridande verksamhet och aktivitetsverksamhet.

- Intressepolitisk verksamhet:

Påverkansarbete och samverkan med politiska beslutsfattare och myndigheter för att driva frågor som är relevanta för föreningens medlemmar och deras målgrupp.

- Kunskapsspridande verksamhet:

Aktivt arbete med att sprida kunskap inom både medlemskretsen som i samhället i stort. Kunskapsspridning kan till exempel ske genom medlemsträffar, i sociala medier, informationskampanjer, föreläsningar och utbildningar för allmänheten.

- Aktivitetsverksamhet:

Aktiviteterna ska syfta till att motverka isolering och ensamhet och att främja sociala kontakter. Bidrag kan sökas för planerade aktiviteter där medlemmar och eller icke medlemmar deltar, det kan vara både fysiskt och digital. Aktiviteterna kan ledas av person som är utsedd av föreningen. I kostnaden för aktiviteterna kan det ingå kostnader för information, organisation och kommunikation

Bedömningskriterier

Nämndens bedömningskriterier har förtydligats och följande punkter har lagts till:

- Anordna aktiviteter som även är öppna för icke medlemmar och där många kan delta.
- Anordna aktiviteter som riktar sig till barn och unga.
- Erbjuder en verksamhet som är öppen för alla och som bedrivs kontinuerligt under året.

Uppföljning och redovisning

Det har gjorts ett förtydligande kring omsorgsnämndens arbete med att förebygga, upptäcka, förhindra och åtgärda välfärdsbrott. Detta arbete utgår från den kungemensamma handlingsplanen mot välfärdsbrott. En del av detta arbete innebär bland annat mer kontroller på hur utbetalade bidrag har använts.

Lokalbidrag

Tidigare lokalhyresbidrag har ändrat namn till lokalbidrag, och det har även gjorts ett tillägg att bidrag inte ges för kontor.

Ekonomiska konsekvenser för föreningar

Förslag till revidering av riktlinjer innebär vissa ekonomiska konsekvenser för föreningarna.

Konsekvenserna för föreningarna blir att de som har många medlemmar kan komma att få ett minskat grundbidrag medan de med få medlemmar kan beviljas ett ökat grundbidrag. Förslaget kan även innebära att föreningar kan beviljas mer i bidrag för sin aktivitetsverksamhet eftersom det fasta beloppet för grundbidrag frigör medel.

Ekonomiska konsekvenser

Omsorgsnämndens beslutade budgetanslag till föreningsstöd utgör tak för varje års utbetalningar. Förslag till revidering av riktlinjer innebär inga konsekvenser för nämnden.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelsen daterad 29 april 2024
- Bilaga, Förslag på omsorgsnämndens reviderade riktlinje för föreningsbidrag

Vård- och omsorgsförvaltningen

Lenita Granlund
Förvaltningsdirektör

Normerande styrdokument

Beslutsfattare:
Omsorgsnämnden

Dokumentansvarig:
Förvaltningsdirektör

Datum:
2024-06-13

Diarienummer:
OSN-2024-00268

Omsorgsnämndens riktlinje för föreningsbidrag 2024

Policy

Riktlinje

Rutin

Vägledning

Innehåll

Inledning	3
Omsorgsnämndens riktlinje för föreningsbidrag	3
Syfte, ändamål och målgrupp	3
Avgränsning.....	4
Omsorgsnämndens olika föreningsbidrag	4
Grundbidrag.....	4
Verksamhetsbidrag	5
Lokalbidrag	5
Vilka kan söka?.....	5
Nämndens bedömningskriterier.....	6
Övergripande information	6
Uppföljning och redovisning	6
Beslut	7
Ansvar.....	7
Relaterade dokument i Uppsala kommun.....	7

Inledning

Omsorgsnämndens riktlinje utgår från policy för samverkan med föreningslivet och det fria kulturlivet, samt den kommunövergripande riktlinjen för föreningsbidrag. Dessa dokument skapar en enhetlig styrning för kommunens samverkan med aktörer i föreningslivet och det fria kulturlivet. Genom denna samlade styrning skapas förutsättningar att främja ökad kvalitet och effektivitet i hantering av föreningsbidrag, samt öka transparensen och möjliggör bedömningar utifrån likvärdiga kriterier. Detta är en ambition som Uppsala kommun uttryckt i lokal överenskommelse med aktörer i föreningslivet och det fria kulturlivet.

Samverkan med föreningslivet ska gynna invånarna i Uppsala kommun, ske i enlighet med kommunallagen och bidra till de ambitioner som fastställts av kommunfullmäktige och nämnder.

I samverkan med Uppsala kommun förväntas föreningen/organisationen följa gällande lagstiftning och uppfylla demokratiska villkor för bidrag till civilsamhället.

Syftet med en nämndspecifik riktlinje för bidrag är att utifrån de kommungemensamma styrdokumenterna, tydliggöra och specificera vilka nämndspecifika kriterier och krav som finns för olika typer av bidrag.

Omsorgsnämndens riktlinje för föreningsbidrag

Syfte, ändamål och målgrupp

I syfte att möjliggöra ett rikt föreningsliv för personer med funktionsnedsättning har omsorgsnämnden ansvaret för att fördela bidrag till föreningar/organisationer inom nämndens ansvarsområde. För att föreningen/organisationen ska få stöd från nämnden ska de verka inom omsorgsnämndens verksamhetsområde samt att föreningen/organisationen ska bedriva verksamhet som kompletterar nämndens egna verksamheter. Verksamheten ska ha en anknytning till nämndens målgrupper och verksamheten ska rikta sig till kommunens invånare.

Föreningen ska främja full delaktighet och jämlikhet i samhället för personer med funktionsnedsättning som tillhör nämndens målgrupp. Den ska arbeta för att motverka isolering och ensamhet hos individer eller grupper, samt främja ett aktivt socialt liv, gemenskap och sociala kontakter. Föreningen ska erbjuda en verksamhet som är öppen för alla och bedrivs kontinuerligt under året. Aktiviteterna ska vara utformade så att personer inom nämndens målgrupp och eller deras anhöriga kan delta.

Omsorgsnämndens målgrupp och ansvarsområden:

- Personer som har insatser enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).
- Personer som har insatser enligt socialtjänstlagen (SoL) med psykisk funktionsnedsättning.
- Personer under 65 år som har service, vård och omsorg enligt SoL i ordinärt och särskilt boende som har behov av sådana insatser på grund av funktionsnedsättning eller sjukdom.

- Anhörigstöd till personer med funktionsnedsättning som vårdar eller stödjer en närstående.

Avgränsning

Enligt Socialstyrelsens termbank definieras funktionsnedsättning som en nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. I termbankens anmärkningar skrivs att en funktionsnedsättning kan uppstå till följd av sjukdom eller annat tillstånd eller till följd av en medfödd eller förvärvad skada. Sådana sjukdomar, tillstånd eller skador kan vara av både bestående och övergående natur.

Det breda begreppet funktionsnedsättning innebär dock inte att omsorgsnämnden är ansvarig för att stödja samtliga organisationers föreningsverksamhet.

För att kunna söka bidrag måste en ny förening ha varit aktiv i minst ett år. Vid första ansökan kan en ny förening endast beviljas grundbidrag.

Bidrag beviljas inte för:

- Införskaffande och användning av alkohol, tobak eller droger.
- Delar av verksamheten som redan täcks av bidrag från annan bidragsgivare.
- Kapitalhöjande insatser som renovering eller ombyggnad av fastighet.
- Hälso- och sjukvårdsverksamhet.
- Partipolitisk verksamhet.
- Religiösa aktiviteter.

Omsorgsnämndens olika föreningsbidrag

För att kunna beviljas bidrag från omsorgsnämnden ska en förening, förutom att uppfylla de kommundemensamma riktlinjerna, även uppfylla följande krav:

- Tillhöra omsorgsnämndens ansvar-och verksamhetsområde.
- Komplettera omsorgsnämndens egen vård-och omsorgsverksamhet.

Bedriva sin huvudsakliga verksamhet inom Uppsala kommun.

Om föreningen/organisationen bedöms tillhöra nämndens ansvarsområde och målgrupp kan den ansöka om att få bidrag i form av:

- Grundbidrag
- Verksamhetsbidrag
- Lokalbidrag

Verksamhetsbidrag till paraplyorganisation/ samverkansorganisation

- Grundbidrag
- Verksamhetsbidrag
- Lokalbidrag

Nedan följer en beskrivning av de olika bidragen.

Grundbidrag

Alla föreningar som bedömts tillhöra nämndens målgrupp beviljas ett grundbidrag. Föreningen ska ha minst 15 medlemmar som är boende inom Uppsala kommun. Grundbidraget beviljas som ett fast belopp som är lika för alla föreningar.

Verksamhetsbidrag

Verksamhetsbidrag är ett riktat bidrag till en eller flera specifika verksamheter som en organisation bedriver.

Bidrag kan beviljas för:

Intressepolitisk verksamhet: Påverkansarbete och samverkan med politiska beslutsfattare och myndigheter för att driva frågor som är relevanta för föreningens medlemmar och deras målgrupp.

Kunskapsspridande verksamhet: Aktivt arbete med att sprida kunskap inom såväl medlemskretsen som i samhället i stort. Kunskapsspridning kan till exempel ske genom medlemsträffar, i sociala medier, informationskampanjer, föreläsningar och utbildningar för allmänheten.

Aktivitetsverksamhet: Aktiviteterna ska syfta till att motverka isolering och ensamhet och att främja sociala kontakter. Bidrag kan sökas för planerade aktiviteter där både medlemmar och eller icke medlemmar deltar, vilket kan vara både fysiskt och digitalt. Aktiviteterna kan ledas av person som är utsedd av föreningen. I kostnaden för aktiviteterna kan det ingå kostnader för information, organisation och kommunikation.

Vid ansökan om verksamhetsbidrag:

- Beskriv tydligt vilka verksamheter föreningen söker bidrag för.
- Specificera de kostnader som föreningen har för den specifika verksamheten.

Föreningen kan även ansöka om merkostnader som föreningen kan ha på grund av medlemmarnas funktionsnedsättning såsom behov av extra ledare. Bidraget kan även omfatta kostnader för personal. Om bidraget ska användas för lönekostnad, ska föreningen/organisationen vara registrerad hos Skatteverket som arbetsgivare.

Föreningar som samverkar kring en gemensam verksamhet ska utse en förening som ansvarar för bidragsansökan.

Vid händelser som uppkommer under året och som medför avsteg från ansökan och beviljat bidrag ska en dialog föras med förvaltningen. Det är föreningens ansvar att informera förvaltningen om eventuella avvikelser.

Lokalbidrag

Kostnader för lokal söks som ett eget bidrag. Eventuella hyresintäkter ska dras från de totala lokalkostnaderna. Bidrag för lokal beviljas utifrån en beräkningsmodell.

För att beviljas bidrag för lokal ska lokalen användas regelbundet för föreningsverksamhet.

Bidrag för lokalhyra beviljas inte för:

- hyra av kommunala lokaler som är subventionerade
- kansli eller kontor

Vilka kan söka?

Bidragen kan i första hand sökas av ideella föreningar/organisationer, men även ekonomiska föreningar, stiftelser och trossamfund om den sökande bedriver

verksamhet utan vinstsyfte och riktar sig till personer med funktionsnedsättning som tillhör nämndens målgrupp.

Föreningen/organisationen ska ha sitt säte i Uppsala kommun eller bedriva den verksamhet som bidraget söks för i Uppsala kommun.

Nämndens bedömningskriterier

Beslut om fördelning av bidrag fattas av omsorgsnämnden. Omsorgsnämnden avgör vilka verksamheter som ska beviljas bidrag och inte. Nämnden beslutar även hur mycket bidrag som ska beviljas till olika verksamheter. Bidragets rimlighet bedöms utifrån tillgänglig budget för föreningsbidrag.

För att beviljas bidrag från omsorgsnämnden ska föreningen tillhöra nämndens ansvar- och verksamhetsområde och målgrupp.

När nämnden beslutar vilka ansökningar som ska beviljas stöd görs en bedömning att föreningen:

- Verkar och kompletterar omsorgsnämndens verksamhetsområde.
- Samverkar med andra föreningar.
- Anordnar aktiviteter som även är öppna för icke medlemmar och där många kan delta.
- Anordnar aktiviteter som riktar sig till barn och unga.
- Främjar full delaktighet och jämlikhet i samhället för personer med funktionsnedsättning.
- Arbetar för att motverka isolering och ensamhet för enskilda eller grupper samt stimulera för ett aktivt socialt liv, gemenskap och sociala kontakter.
- Erbjuder en verksamhet som är öppen för alla och som bedrivs kontinuerligt under året.
- Mål, aktiviteter, metoder, resultat och budget är sammanhängande och trovärdiga.
- Att det ansökta bidraget är rimligt utifrån kostnadssynpunkt.

Övergripande information

Uppföljning och redovisning

Omsorgsnämnden arbetar aktivt för att förebygga, upptäcka, förhindra och åtgärda välfärdsbrott. Detta arbete utgår från den kommungemensamma handlingsplanen mot välfärdsbrott. En viktig del av detta arbete innebär kontroller av hur bidragen använts. Vid misstanke om välfärdsbrott görs en polisanmälan. Uppföljning av tidigare erhållna bidrag och uppnådda resultat beaktas vid prövning av en ny ansökan. Om aktiviteter som föreningen fått bidrag för inte har genomförts kan föreningen bli återbetalningsskyldig.

Utöver detta har omsorgsnämnden även kontinuerlig dialog med de föreningar/organisationer som erhåller bidrag. Detta sker genom e-post, digitala möten, telefonsamtal, uppföljande besök och slumpmässiga kontroller.

Om föreningen/organisationen bryter mot de principer och kriterier som finns i policy för samverkan med föreningslivet och det fria kulturlivet kommer åtgärder vidtas.

Beslut

Nämnden beslutar vilka föreningar som ska få bidrag.

Ansvar

Nämnden ansvarar för att följa upp och uppdatera riktlinjen.

Relaterade dokument i Uppsala kommun

- Lokal överenskommelse mellan Uppsalas föreningsliv och Uppsala kommun 2018–2023
- Policy för samverkan med aktörer i föreningslivet och det fria kulturlivet
- Riktlinje för föreningsbidrag och bidrag till fria kulturlivet
- Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning
- Handlingsplan mot välfärdsbrott